

વાચક યશોવિજયજીનો પત્ર-ખરડો

- પં. શીલચન્દ્રવિજયગણિ

ભૂમિકા :

વાચક યશોવિજયગણિ-રચિત 'સમુદ્ર-વહાણ-સંવાદ'ની ખરડારૂપ પ્રતિમાં (જુઓ 'અનુસન્ધાન'-૨), તે સંવાદની પૂર્ણાહુતિ પૃ. ૮/૧માં થયા બાદ, નીચેના અંશમાં તથા ૮/૨ પૃ. માં શ્રી યશોવિજયજીએ એક પત્ર લખ્યો છે. પત્રના મરોડ જોતાં તે ઉતાવળમાં લખાયેલો હોય તેમ જણાય. 'સંવાદ'ના તથા પત્રના અક્ષર-મરોડો જુદા જુદા હોવાથી બન્ને અલગ અલગ સમયે લખાયા હોવાનો વિશેષ સંભવ છે. પત્રમાં લેખકે ક્યાંય પોતાનું નામ નથી લખ્યું; પોતાને "વિનેયલેશદેશીયો વિજય:" એ રીતે જ નિર્દેશ છે. વળી, પત્ર ગચ્છપતિ આચાર્ય ઉપર લખાયો છે, તેમ સ્પષ્ટ હોવા છતાં કયા આચાર્ય પર લખાયો - તેનો ક્યાંય નામોલ્લેખ નથી. સં. ૧૭૧૭માં યશોવિજયજી પોતાના ગુરુજી આદિ સાથે ઘોઘા ચાતુર્માસ રહેલા, અને સંભવતઃ "સમુદ્રવહાણ - સંવાદ" ત્યાં જ, તે ચાતુર્માસ દરમિયાન જ રચાયો જણાય છે. જ્યારે આ પત્ર તો, પોતે રાજનગર ચાતુર્માસ હતા, અને ગચ્છપતિ પુરબન્દિર (પોરબંદર)માં ચોમાસું હતા, ત્યારે લખાયો હોવાનો પ્રગટ નિર્દેશ છે.

પત્રમાં કોઈ કોઈ અક્ષર લખતાં જ ચહેરાયા છે, તો કોઈ અશુદ્ધિ પણ - -ઉતાવળ જન્ય-જોવા મળે છે. આ બધા પરથી એ પત્ર પત્ર નહિ, પણ લખવા ધારેલા પત્રના ખરડા (Draft) રૂપ હોવાનું માનવું વધુ યોગ્ય લાગે છે.

પત્રમાં વિશેષતા એટલી જ છે કે - પત્રલેખકે ગચ્છપતિને અરજી કરી છે કે "ચાલુ વર્ષ દરમિયાન આપ શ્રીપૂજ્યનો એક પણ પત્ર મારા પર કેમ નથી ? હવે પત્ર લખીને મને આશ્વસ્ત કરશો."

અઘાવધિ અપ્રગટ એવો આ પત્ર-ખરડો અહીં પ્રસ્તુત છે.

पत्रनो पाठ

स्वस्ति श्रीमद् यदीयक्रमकमलनमन्नाकिकोटीरकोटि-
भ्रश्यन्मन्दारमाला परिचयरचि(?)ता भृङ्गरजी विरेजे ।

नग्नौकः स्थैर्यहेतोः किमु पदनिहिता शृङ्खला सिन्धुपुत्र्या-
स्तन्यादन्याव्यवृत्तिव्युपरमपरमश्रीसमृद्धिं स वीरः ॥

एनं श्रीमन्तं सुत्रामग्रामजेजीयमानमहामोहसङ्ग्राम लब्धजयपताकाभिराम-
जगदऽतिशायिस्थामधामरामणीयकदत्तजनचमत्कारं तर्कसम्पर्कसमितिप्रासाद-
डिण्डीरपिण्डप्रपाण्डुप्रवादपाथोधिस्वतन्त्रप्रचारमुद्रणसेतुबन्धायितसत(?)भङ्गीतस्यात्कारं
सहृदयहृदयङ्गमरमणीयतालङ्कृत सर्वभाषापरिणामिवचनरचनारचित सुधार[स]तिस्कारं
श्रीवीरजिनजगदाधारं प्रणम्य विधूदयप्रवर्द्धमानगतरङ्गमिषादुन्मिषद्विधूपलनिर्मितप्राकार-
विस्तारिकान्तिजान्हवो रसोल्लासादालिङ्गितुं विस्तारितकरेणेवोदन्वता विराजिते
श्रीपूज्यपादपाविते श्रीमति पुरबन्दिरे, पुरन्दरपुरलक्ष्मीलुण्टकविलासकलितान्ना(?द
रा)जन्वतः श्रीराजनगराद् विनेयलेशदेशीयो विजयः सविनयं सानन्दं
प्रेमप्राग्भारप्रकर्षमन्थरं द्विपतर्कप्रमितावर्तवन्दनेनाऽभिवन्द्य विधिवद् विज्ञपयति यथा
कृत्यं चात्र

प्रातर्महेभ्यसभ्यपरिपूरितायां सभायां ग्रन्थस्वाध्यायविधानादिप्रस्तुतकार्यं
परम्परायां प्रवर्त्तमानायां क्रमागतपर्युषणापर्वापि सक्षणनवक्षणकल्पसूत्रवाचन
कल्पिताकल्पसंकल्पकल्पलतोपमश्रीजिनभवनपूजा - सार्धमिकजनपोषण-दीनोद्धार-
श्रीजिनशासनप्र भावनादिभावनानुविहितानेहः समुचितभावदुस्तपतपस्तपनादिकर्मशत्रु-
निर्मूलन-शमशर्मप्रदधर्मकर्मोपबृंहितं सुखमाशिखरमध्यारोपितं श्रीमत्पूज्यचरणपरिचरण-
करणप्रभावादऽपरम् ।

अपराहठपरम्पराकमलिनीपरागलुब्धकविकुलमधुकरनिकरङ्गंकारस्फीत-
सौभाग्यस्वच्छतपगच्छसाप्राज्यधुरन्धराणां कृतार्थीकृताऽर्थसार्थवितरणगुणविजित सुतरु
शोभाभरणां निःसीमस्थैर्यगुणपाटवपाठनछात्रीकृतसुरभूधराणां अगण्यलावण्यपुण्यतारुण्य-
सरःस्नानरसिकसुरपुरपुरन्ध्रीनयनकलभसुलभनिरुपमभूतरङ्गरङ्गनिर्झराणां लक्षभराणां
श्रीपूज्यपुरन्दराणामस्मिन्नब्देऽद्य यावन्नैकोऽपि लेखो मत्करकमलमलंचकार । तदऽतः
परं प्रसादमासादय(द्य?)तत्प्रेषणेन प्रमोदनीयं विनयपरमाणोः परमापिबन्धिर्यनैकायिक-
मुख्यचातुरीधुरीणैः ।

किं च - कुवलयोल्लासशीतपादैर्वितीर्णबहुलप्रसादैर्गलितसकलविषादै-
 निराचिकीर्षाकोट्यऽधिरूढनिखिलगूढप्रसादैः श्रीपूज्यपादैस्त्रिसन्ध्यं नतिखधार्या । प्रसाद्ये
 च नत्यनुनती यथार्हं तत्राऽन्तिषदां पं. ल. प्रभृतीनाम् । शिष्योचितं कृत्यं प्रसाद्यम् ।
 जिननामग्रहणे स्मारणीयो विनेय इति भद्रम् ॥

— X —